

Учіте ся брати мої,
Думайте читайте!

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 35

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 10-го Октября 1894.

ГОДЪ II

„ПРО РУСКУ ЕМИГРАЦІЮ.“

Въ „Дѣлѣ“ подибали мы цѣкаву допись „про руску емиграцію, котру подаемъ нашимъ читателямъ дословно.

„Тѣсно Русини на власной землі! И иде онъ въ свѣтъ — шукати хлѣба. Не жебраного, якъ инший часомъ эмигранты; Русинъ звикъ працювати якъ воль, жадной суспольности не паде онъ тягаромъ: скорше згине якъ воль у ярмѣ не живленый а битый, нѣжъ на чужу спуститъ ся и рахуе ласку.

Хто взявъ гадку почислити ту мізерію, що, плачуча праці абы выживити ся и заспокоити свой потреби далеко и широко розбрела ся по свѣтѣ! Не щобы бачити свѣтъ; понадъ Русь, якъ побачимо, не знае онъ свѣта. Не для спаносеня себе: вертаючи зъ свѣта на Русь, скидае вонъ чужихъ народѣвъ строй и прикрасу, рѣдну свою назадъ приодѣває полотнянку. Въ безлюдныхъ просторахъ Сибиру, въ нитрахъ дикого Кавказу, въ въ подземныхъ норахъ Пенсильваніи, въ дѣвичихъ лѣсахъ Бразиліи — и хто знае де? — працюе онъ якъ воль, щобы могъ бути чоловікомъ. Замкней чередъ нимъ границѣ заходу и всходу велить ему дальше вести правдиво собаче житіе; затемненій ему очи его духа, звязаній руки бракомъ гроща, неразъ и на солѣ, — вонъ тайкомъ утече зъ дорогой серцю вѣтчины, невидючий неписьменный находить дорогу чудомъ — але не жебраки перебѣсь туды, де надѣе ся найти спосѣбъ бути чоловікомъ, чоловікомъ вернути на родину. Во нехай буде вонъ де хоче: сли не пропаде въ борбѣ о житіе, вертае въ убогій, глухій свой кутъ, на котрый не забуде котрого не повѣстаетъ ся нѣколи.

А якъ мізерія та — эмигранты тѣ нашъ опущены вѣдъ всякого, лишъ на вѣдъ Бога! Якъ мы плачучи надъ переселенцями на Мазуры,

котрыхъ кости часто, ба все майже, вскорѣ чужимъ порастають мясомъ, анѣ не згадаемо за тыхъ, котри, Богъ знае кѣлько сотками тысячъ поневолю утѣкають зъ Руси, бо не хотять собачому поддати ся житю, бо волять бути або людьми, або згинуты на чужой землі, хочъ зъ голоду, та зъ труда, та на волѣ. Хто зъ насъ доси клопоче ся ними? Хто въ повертаючихъ бачить зарѣдъ до енергичнѣйшій и крѣпшій расы? Хто доходить, ба, подасть вѣсть, де дѣвають ся оставши, що роблять, що думаютъ, чимъ въ делекихъ краяхъ стали: людьми, хо-чъ бы и въ миглѣ?

Але Русинъ, сказано, не забуде Руси святой, хочъ-бы и не вмѣвъ сказати, хто она, и де она, хочъ-бы и сотки лѣтъ взвычаеный бувъ до нужденного житя, хочъ-бы далеко-далеко кинула его доля за моря.

Ось въ Америцѣ нинѣ руского народу около 200,000 душъ. Не давный то ще и часъ, коли заморска почта привезла до св. Юра дивне, найвне майже писмо: „Мы тутъ, владыко, зайшли сами хошь незрячі. Але не зовсѣмъ тѣ самы мы, що „въ краю“, бо до того щось намъ бракуе. Бракуе намъ — Бога, котрого бы мы розумѣли, котрого лишъ по своему умѣемо чтити. Ты, владыко, о, тебѣ намъ и тутъ, бо отецъ русской церкви, хочъ мы зъ заходу Руси, и не зъ твоей дієцезіи, Тожъ просимо; дай намъ зъ краю духовныхъ, дай благословене на будову церквей, нехай на чужинѣ маемо все, чимъ свята наша Русь.“

Наивне, кажу, выдало ся се бажене. Хлопъ зъ Галичины знаючий смакъ мяса зъ смаку оселедця, сотвореный до нужденного житя, окричанный моральнымъ потворомъ — вонъ хоче въ Америцѣ церкви на службу Богу? Священниковъ зъ краю? А кимъ той хлопъ тамъ въ Америцѣ? Чорнымъ кретомъ въ копальныхъ въ Пенсильваніи, замѣтачемъ улицъ Нью Йорка! И стати его на церковь? на удержане духовно-

го? Се ему и сказано, а вѣдповѣдь звучала, що грошъ потрібный зложенъ въ банку. Чи-жъ не диво се? Выѣзжаючи зъ Галичины „высокіи свѣтлы люде“ складають грошъ такожъ въ банку, въ Монаку примѣромъ; але не на сю цѣль, на яку зложивъ въ Америцѣ урвавшій ся зъ ланцуха хлопъ о „найгоршихъ — якъ голосахъ — звѣрячихъ“ инстинктахъ...

И якъ стоить нинѣ справа? „Потворъ“, „звѣрь“ — власнымъ коштомъ поставивъ и удержуе въ Америцѣ надъ 20 священниковъ — грошемъ добытымъ чорною працею. Той о „звѣрячихъ инстинктахъ“ хлопъ шле зъ своего зарѣдку сотки тысячъвъ рѣчно въ бѣдну, улюблену свою Русь, спомогти тутъ рѣдно, церковь у родинѣмъ селѣ поднести зъ упадку; меценатомъ вонъ тамъ, де люде „высокіи“ меценатами жидовъ... Той темный хлопъ въ Америцѣ въ 40 лѣтъ житя зачинае вчити ся азбуки, котру въ краю передъ нимъ замкнено, зъ краю спроваджуе книжки, а коли ему тѣне выстають, свою власну закладае тамъ друкарню. Той хлопъ въ Америцѣ ся ставъ и вольнымъ, и Русинѣмъ свѣдомымъ, и — диво! не рѣже тамъ „звѣрячими своими инстинктами“, не ставъ ся небезпечный тамъ нѣкому, а вернувши до краю, за котрымъ скучае, есть такъ само — не темный уже, не потульный уже, але людяльный, якъ попередъ.

Такъ, въ Америцѣ показавъ хлопъ Русинъ, якъ высоко стоить вонъ духовно, власною своею силою. О скѣлько выше стоявъ бы вонъ, сли бы въ эмиграціи бодай скрозъ зачливу мавъ подану руку, зачливыи вѣдѣ старшихъ своихъ, интелігентныхъ братѣвъ.

Але признаймо ся и застановѣмъ ся: якъ звязи духовный лучать насъ зъ нашими эмигрантами за моремъ? Якъ допомагаемо мы имъ — на Русь святу, на вѣдѣвску вѣру, на традиціи зъ старого краю не забувати?

Церковь, котру вонъ зъ Руси тамъ пересадивъ и тяженькимъ коштомъ утримуе,

достае ся въ руки мадярѣвъ, чужой поддае ся юрисдикціи. Апостольского вікаріату для 200,000 вѣрныхъ трудно въ Римѣ выхлопотати и обава заходитъ велика, що инша, але не католичка церковь хибы Риму въ Америцѣ надъ Русинами сповнений выкористае...

Чи о томъ не спомнуты бы на вѣчу?...“

Въ той дописи мѣстять ся терпка правда и живыми красками змалюване собаче житє русина у своимъ рѣдномъ краю.

Авторъ дописи зтертае увагу на руску емиграцію и носитъ ся гадкою поднести тую справу на вѣчу, щобы де якимъ чиномъ прийти въ помѣчь эмигрантамъ Русинамъ. За нѣмкой стороною скажемо кѣлька слѣвъ яко пояснене до одной и другой гадки автора дописи.

Що нашъ народъ въ Галичинѣ веде собаче житє, то о томъ и горобѣтъ янають; але чому онъ веде такє житє, то о томъ у насъ мало споминаеть ся только шлюхають, плачуть и крокодилячи лютѣ слезы нашъ патриоты надъ бѣдою народа а помочи не хотять.

Перше на вѣчу треба поднести голосъ о нуждѣ, бѣдѣ трохъ миліонѣвъ Русинѣвъ а о 200,000 тысячахъ эмигрантахъ не сущѣтъ собѣ головъ.

Слибъ наши передовы люде взяли бы были щиро и съ пожертвованемъ до поратовайя долѣ Русинѣвъ, тодѣ не треба було днесь думати и о эмиграціи.

Слибъ мы мали днесь троха часу, а описали въ англійскихъ, французскихъ, италянскихъ газеткахъ о зѣздѣ русскихъ політикерѣвъ, о припривіеніи русскихъ партій и въ конціи подали причину чому проводарѣ партій не могли згодити ся и въ едно працювати на народномъ полю, то весь свѣтъ чудовавъ бы ся: що при сѣхилку 19-го столѣтія знаходять ся люде, пригадуючи середновѣчныхъ схоластикѣвъ.

Русинъ у рѣдномъ краю лишеныи всякихъ правъ, обтяжений всякими податками, жертва жидовской спе-

куляцій и здирства, сырый матеріалъ во польско-іезуитскихъ рукахъ для політичного выробу въ користь будущей Польши, веде собаче житє, а передовы люде зѣжджають ся до полагоды щобы вѣспольными силами ратувати народъ одъ голодовой смерти и одъ спольщеня, ставлять каждый зъ нихъ свою кондицію sine qua non хоче прийти ратувати народъ.

Одинъ каже: мы погодимъ ся и будемъ працювати для народа, сли прочіи партіи будутъ писати фонетикою.

Другій каже: наша партія згодить и вѣспольно будемъ боронити одъ гибели рускій народъ, сли будете писати „рускій“ черезъ два „се“ и признаете що граница русской земли сягае до Владивостока.

Третій мовить: наша партія не одъ того щобы працювати разомъ коло народного освобожденя зъ бѣды, але треба вѣсѣмъ держати ся іезуитской польской „Уніи“ бо тамъ спасеніе наше, сли нѣ, то о згодѣ нема що и говорити.

Но тѣи предложеня и условія зъ нѣякой стороны прийняти не були и наши політикеры розѣхались тай по парадѣ — а народъ якъ вѣвъ, такъ и доси веде собаче житє у рѣдномъ краю, або эмигруе въ свѣтъ за очі шукати злѣба и полекши.

Авторъ дописи бувъ бы лучше зробивъ слибъ уживъ бувъ своего талантливого пера до написаня статіи о причинѣ „собачого житя“ а не наслѣдкавъ его; бо собаче житє у старѣмъ краю змушуе нашъ народъ до эмиграціи.

О скѣлько можна домѣркувати зъ поданой тутъ дописи, авторъ хотѣвъ бы щобы с права о эмигрантахъ Русинахъ була порушена на вѣчу щобы яка инша церковь не корыстала зъ Русинѣвъ въ Америцѣ. Хотѣ тѣи слова не цѣлкомъ ясни, но все таки здогадатись можна де авторъ прямуе. Но мы на се скажемо, хотѣ троха также не ясно, що Русины тутъ не бараны.

СВОБОДА

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата: рѣчна 2.00

До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ про-
симъ высылати подъ адре-
соу:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ що
недѣля въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

Тернополь. Поляки и въ
томъ рускомъ мѣстѣ став-
ляютъ памятникъ Мицкевичу.
Чи поляки таки на правду
думаютъ пановати во вѣки
на русской земли? — смѣшно.

Великій огонь знищивъ 7.
с. м. парову трачку Лейби
Щерпа въ Пядкивцяхъ.
Шкода, въ цѣлости обезпе-
чена выносить 20,000 злр.

Нещасливый закладъ.

Зарѣбникъ Иванъ Будевъ зъ
Мимориниѣ заложивъ ся зъ
однимъ своимъ товарищомъ
шо выпе 20 пѣвѣтровъ пш-
ва одинъ по другомъ, и вы-
мовивъ собѣ, що въ разѣ, ко-
ли есему удасть ся, має то
ниво противникъ заплатити.
Та не выйшовъ сей закладъ
ему на добре, бо при 16-той
пѣвѣтрѣ упавъ Будевъ не-
живый на землю. Обдукція
выказала, що смерть насту-
пила за для пукнення жолуд-
ка. — Подѣбно выйшовъ та-
кожъ Негелей Горнишукъ
зъ Новоселци. Онъ заложивъ
ся, що переплыне Прутъ ту-

ды и назадъ три разы. Тымъ
часомъ вже при другомъ
разѣ доставъ въ нозѣ корчъ
и утопивъ ся.

Жѣнка за парѣбка. Въ се-
лѣ Боброво въ Сербіи мала
бѣдавати ся одна молода и
дуже красна дѣвчина за не-
люба. Родичѣ присилували
ей и она станула зъ нелю-
бомъ подъ вѣнецъ, але за-
разъ по вѣнчаню хороша Ру-
рія, — такъ называла ся дѣв-
чина — щезла безъ слѣду.
Молода жѣнка втекла въ
далекій стороны, обстригла
собѣ волосы, перебрала ся
за парѣбка и стала на служ-
бу у якогось господаря. Че-
резъ три роки служила на
у того господаря и робила
всяку роботу такъ само якъ
парѣбокъ, чи въ поли чи то
при хатѣ и господарь бувъ
зъ парѣбка дуже доволенъ.
Ажъ ось сими днями взявъ
онъ своего парѣбка жѣнку
на ярмарокъ до мѣста Сви-
лайнича. На ярмарку були
случайно батько и матѣрь
пропавшій безъ вѣсти Рурія
и познали тамъ ей мимо то-
го, мовъ бы то онъ бувъ ли-
ше перебраною жѣнкою;
и хотѣли ей таки заразы
брати зъ собою. Але парѣ-
бокъ рѣшучо того выперавъ
ся, ажъ коли его взяли на
поліцію, показала ся прав-
да — Рурія хочъ-не хочъ му-
сѣла признати ся, що она
перебрала ся и що то ей ро-
дичѣ тѣ люде, що ей позна-
ли. Але молода жѣнка вер-
нула ажъ тогда домѣвъ, ко-
ли родичѣ обѣщали ей що
не будуть змушувати ея
жити зъ нелюбомъ.

Станъ засѣвовъ. Зъ Под-
волочинскъ доносятъ, що о-
зний засѣвъ въ тамошней с-
кресности майже покѣнченъ.
Вчаснѣйшій при перепа-
даючихъ дощахъ гарно по-
сходились; бараболю краснѣ,
зѣбрь отавы запѣвѣдае ся
дуже нужденно. Якій буде
намолоть, поки-що не можъ
означити. — Жнива на Угор-
щинѣ покѣнченъ, але вы-
датность зерна есть така
мала, що зъ многихъ комита-
товъ надѣслано до угорско-
го министерства скаргу про-
бы, щобъ здержало подат-
ковъ екзекуціи ажъ до бу-
дущихъ жнивъ.

Будова льокальных же-
лѣзницъ въ Галичинѣ.

Выдѣлъ краевый розпо-
чавъ вже передвступный ро-
боты до будовы желѣзницъ
зъ Борковъ великихъ до
Грималова и зъ Лупкова до
Тѣснои.

УВАГА.

Звертаемъ ще разъ увагу
тѣхъ що ще не заплатили
за газету и най не ѡдтяги-
ють ся зъ присылкою пред-
платы. Мы только разъ звѣ-
рили и чекали, але уже не
будемо.

В С Я Ч И Н А .

Нашѣ люди тутъ въ Аме-
рицѣ знаютъ дуже добре о
„Adams Express Company“,
бо на каждой стациі нахо-
дитъ ся ей надпись. на ко-
ждомъ кроку по великихъ
мѣстахъ подиблетъ ся возъ
той компаніи. Она есть у-
же а дуже дуже богата и по-
сѣдае міліоны а міліоны, а-
ле цѣкава рѣчь дознатись я-
ка она була колись.

Тая компанія була zalo-
жена въ Филадельфіи въ ро-
ку 1840; затрудненныхъ бу-
ло всего трое люда: двоухъ
робѣтниковъ и хлопецъ до
послугъ — всего на всего
бувъ тодѣ оденъ ручный во-
зѣкъ.

Робѣтниками були сами за-
ложителѣ компаніи Alvin A-
dams и Dinsmore а хлопчи-
ною послугачемъ бувъ тепе-
рѣшный президентъ компа-
ніи Ноуе.

Въ року 1887 зробила о-
на великій поступъ въ биз-
несѣ бо мала уже 7.800 ро-
бѣтниковъ, 1,826 возѣвъ и
2,235 коней — нынѣ то уже
и не рахуй.

Ото що може зрѣбити ро-
зумъ, праця и сила волѣ.

Золото въ Австраліи.

На дняхъ дойшла вѣсть
зъ Австраліи, шо тамъ въ за-
ходной части краю ѡдкрыто
дуже богатый покладъ зо-
лота.

Два брата Дипп знайшли
тоє жерело богатства и адѣ-
лались властителями той зо-
лотодайной просторыи зе-
млѣ. Коли першій разъ на-
дбали тоє мѣсце, взяли о-
ни тільки чистого золота
грудками, шо занесли до
банку и одразу стались бо-
гачами. Наколи другій разъ
вертались до того мѣсця, то
уже взяли зъ собою полиц-
манѣвъ, бо бояли ся о жите
повертаючи зъ толькои зо-
лото. Одна грудка знайдена
ними чистого золота, була
вартѣю 400 тысячъ марокъ.

Въ концѣ натрафили на
таку грудку чистого золота,
же не могли двинути и му-
сѣли лишити.

Міліонеры мало не одурѣ-
ють и на глумъ платятъ ве-
ликі грошѣ за кусокъ зе-
млѣ въ той золотодайной
сторонѣ.

Сѣмъ дней въ box car.

Въ Филадельфіи на стациі
переходивъ коліовый робѣт-
никъ коло замкненихъ ва-
гонѣвъ, въ котрыхъ везуть
всякій рѣчи. Наразъ чує шо
щось въ середнѣй стукає въ
одной карѣ. Отвере и выла-
зитъ блѣда, худа якъ смерть
чоловѣча постытъ. Нещас-
ный не мѣгъ на ногахъ усто-
ятись. Коли робѣтникъ давъ
му напиться малюка и той
прійшовъ троха до себе, о-
повѣвъ цѣлу рѣчь.

Сей нещасный робивъ въ
St Louis но не довго, бо вы-
платили и тѣхъ троха про-
шей що вырѣшивъ, хотѣвъ
принесть до дому, до Win-
chester Va. Задлѣ ѡщаднос-
ти влѣзъ до бакс-кары и ду-
мавъ шо такъ достанеть близъ
ше дому. Черезъ три днѣ
нѣчого не вѣвъ и на четвер-
тый день почавъ гризти чо-
боты и такъ добѣхавъ въ томъ
до Филадельфіи По дорожѣ
чувъ де кары ставали, але
не мавъ сили кричати, нѣ
стукати.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѣ

Положене демократичной
партіи есть днесъ дуже кри-
тичне и дуже слаба надѣя
на ей будущее. Нарѣдъ уже
прійшовъ до переконанія шо
за республиканскихъ ча-
совъ лучше жилось и робо-
та була. Днесъ нова цѣна
тарифа позамикала богато
фабрикъ и сотками робѣт-
никовъ зъ страхомъ глядѣть
на надходящу зиму безъ ро-
боты и хлѣба.

Тутъ теперь займають ся
большъ пытанемъ социаль-
нымъ якъ колись. На дняхъ
ѡдбули ся католицкій зѣвѣ-
ды на котрыхъ бувъ остро о-
судженъ социализмъ послѣ
идей Марха Benedict Malon и
т. д.

По думцѣ католиковъ на
зѣвѣдахъ вопросъ робѣтни-
ковъ тогда буде скѣнченъ,
наколи правѣдавецъ будутъ
руководитись христіанською
справедливостію и любѣ-
вію.

Ну чекай поки сонце зойде
то роса очи выѣсть.

Страшна буря.

Въ послѣднихъ дняхъ ве-
ресня лютилась страшна бу-
ря и туча вдовжъ берегами
тихого океана.

Въ многихъ мѣсцевостяхъ
позривало дома и вода у-
несла, богато люда убивъ
грѣмъ.

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Хиньско-Япаньска
война.

Хинчики зѣстали побиты
на глумъ въ Корей и зробили
гонимый маршъ въ задъ.
Хиньска флѣота майже вся
пѣйшла до реперациі. Li
Hung Chang хиньскій Вис-
маркъ сидѣть тихо и не знає
шо за причина же хиньскій
войска не выиграли анѣ од-
ной борѣбѣ. Теперь 35
тысячъ япончикѣвъ скоримъ
крокомъ машеруютъ на Пе-
кинъ, столицю Хинъ. Хин-
скій цѣсарь має бути ски-
нениый, а на его мѣсце хо-
чуть его крѣвняка посади-
ты на трѣнѣ „небесного цар-
ства.“

Туреччина.

Въ наслѣдокъ страшного

землетрясения, котре знищи-
ло богато селѣ и мѣсть, а
много ерть народа погину-
ло въ Константинополѣ и
на околици, панує тамъ те-
перь страшна нужда и хо-
лера.

Въ тѣхъ дняхъ турецка
поліція ѡдкрыла тайне то-
вариство, котре мало зацѣль:
убити султана и министровъ.

Нѣмеччина.

Берлинъ. На дняхъ ѡдкри-
лось, шо мѣжъ войскомъ ши-
ритъ ся анархизмъ и 250
солдатѣвъ на приказъ цѣса-
ря заарештовано.

Росія.

До вѣденскихъ газетъ пи-
шуть шо царъ хорусе на не-
безпечну хоробу Вайта и
то уже ѡдъ давного часу и
есть обѣва о житѣ царя.
Царь зъ родиною має вѣхати
на зиму до Корфу а вели-
кій князь Георгій также сла-
бого здоровья, перебуде зи-
мову пору въ Каиро Египтъ.
За той часъ возьме правлене
державы престолонаслѣд-
никъ.

Варшава. Тамошня полі-
ція арештовала много подо-
зрѣтельныхъ въ нигилизмѣ
людей.

Харковъ. На Успеніе ѡд-
бувъ ся тутъ рѣчний ярма-
рокъ, де зѣ всѣхъ сторѣвъ
було много народа. Не зна-
ти зъ какой причины прій-
шло до сварнѣ и до бійки
мѣжъ русинами а церкесами.
Много зъ одной изъ другой
сторѣвы було покальченыхъ
и кѣлька убитыхъ. Кто зна-
якъ бы бувъ закончивъ ся
той ярмарокъ, наколибъ вой-
ско не було положило концъ
той войнѣ.

Франція и Англія.

Политичный ѡдносины ме-
жи тыми двома державами
суть днесъ дуже натягненъ
и кто знає чи Франція и Ан-
глія не пѣйдуть въ слѣдъ
за Хинами и Япанією.
Франція выслала до англій-
ского правительства дуже
остро написану бумагу, де
критикує заборчу політику
Англіи и не до смаку се
Франціи шо Англія не толь-
ко господаритъ въ Египтъ
якъ бы то у себе, але хоче
ростягнути свою протекцію
и на Мадагаскаръ, до котрой
не Англія, але Франція має
право. Президентъ англій-
ского габінету, отримавши
дипломатичну ноту Фран-
ціи, сей часъ скликавъ ми-
нистрѣвъ на надзвычайну ра-
ду въ той справѣ.

Австрія.

Сего року дуже вчасно
почалась тамъ зима. Коло
Салдбурга и докола упавъ
снѣгъ чѣтыри стопъ глубо-
кій. Коло Инль падавъ ве-
ликій снѣгъ черезъ 8 годѣвъ
безперывно.

Інсбрукъ 29. септб. Не
далеко того мѣста ѡдкрыли
люде въ одной мѣсцевости

въ корчах аж 4 молодыхъ женщинъ страшно порѣзанныхъ и острый ножъ найденъ коло труповъ. Якъ ино только рознеслась о томъ вѣсть, сей часъ войско и полиція почала слѣдити по цѣлой околици за збродняромъ и не знати чи буде пойманный.

И т а л і я.

Лондонъ 21 септб. Сюда надѣйшла вѣсть изъ Риму що австрійскій и нѣмецкій амбасадоръ въ Римѣ стараются всими силами наклонити папу до згоды изъ италіанскимъ королемъ. Австрійскій цѣсарь мавъ уже писати кѣмъ лѣстовъ до папы въ той справѣ, но все якось не йде и папа при своимъ стоить и стоить буде кто знае доки.

Папа полагодивъ бы ся изъ Италію, слябъ она дала папѣ Римъ и ще пару градокъ и папа бувъ бы собѣ тамъ королемъ. Але Италія не хоче дати анъ одной пяди землѣ оршеной кровью ей дѣтей погибшихъ за свободу.

Межи Ватиканомъ а Квириналомъ пропасть велика, которую засиплють колись людскимъ трупомъ.

Де що цѣкавого.

Одинъ пыльный читатель св. писанія, нараховавъ въ библии три міліоны и 500 тысячъ буквъ.

Слябъ вѣй зельзній дороги въ Соединенныхъ Штатахъ були черезъ якій стрѣйкъ блокованій и комунікація збѣтала перервана, тодѣ ден на страта для капитала и працѣ булабъ три міліоны долларовъ.

Найдовшій каналъ що зведе и цѣсарскимъ каналомъ, посѣдають Хины; его довжи на есть 2100 миль, надѣ его берегами знаходитъ ся 42 мѣстѣ. Робота коло того каналу почалась року 750 а по 600 лѣтъ була скончена.

Въ Англіи виробляеся по фабрикахъ 67 міліоновъ голокъ дежно.

Цѣле хиньске панство е великимъ цинтаромъ, бо де только есть вольне мѣсце и въ хорошомъ положеню, хотѣ бы при самой дорогѣ, всюду надѣбати можна могли. Хинскій мерцѣ мусять мати свободный свѣтоглядъ и анѣ дерево, анѣ камень не смѣють отгвѣяти грѣбмъ.

Рухомый мастокъ Франціи выносятся 60 миллиардовъ франковъ.

Теперь почали виробляти телеграфичный стовпы съ паперу додаючи ще до того соль, бораксъ. Паперовы стовпы оказались практичнѣй-

шими одъ деревянныхъ, позаякъ суть лѣкши и трвалшии

Въ Франціи бувъ одинъ переступникъ засужденный на кару смерти; але якось чередъ тымъ занедужавъ дуже тяжко и славный тодѣ парижскій лѣкаръ Фуше мавъ занятисъ хорымъ и вылѣчить его. Наколи нещасный выздоровѣвъ, тодѣ лѣкаръ давъ таке свѣдоцтво до найвысшого трибуналу:

Высокій королевскій судъ! „Переступникъ Н. Н. уже цѣлкомъ здоровъ и Высокій судъ може смѣло, безъ найменшого ушкодження его здорovia, одобрити му житѣ.“

Хитрый генералъ.

Ордеръ св. Георгія даеся въ русской арміи яко надгорода за храбрость и воакъ одначенный такимъ ордеромъ, фасуе подвойно свою платню.

Славный генералъ Милорадовичъ, который оказывалъ чуда одваги въ войнахъ, доставъ также ордеръ св. Георгія, але найвысшой ранги и получавъ за те на рокъ 5 тысячъ рублевъ. По французской войнѣ, въ которой Милорадовичъ бивъ ся якъ левъ, сказавъ царь Александеръ I. до него:

„Но Милорадовичъ, я тебе одзначивъ найвысшимъ ордеромъ и зробишь для тебе все возможное, але сли ты ще що бажаешь за твою храбрость, такъ и кажи.“

„Государь,“ отвѣтивъ генералъ, сли смѣю просить, то я-бъ хотѣвъ мати поединчій крестъ св. Георгія.“ „Поединчій крестъ? Также ты маешь великій крестъ св. Георгія.“

„Такъ, але я-бъ хотѣвъ тую змѣну,“ отвѣтивъ генералъ. „Най буде и такъ — сказавъ царь.“

Неодовго по томъ, пойдявъ генералъ фасувати гроши и выплатити му якъ звычайно 5 тысячъ рублевъ, Генералъ каже що му належитъ ся 10 тысячъ, але не хотѣли выплатити.

Рѣчь донеслась до царя и царъ приказавъ выплатити 10 тысячъ генералу, бо му послѣ права належитъ ся, позаякъ каждому воякови одначеному поединчимъ крестомъ св. Георгія платитъ ся подвойно.

Тодѣ царъ познавъ ся на хитрости генерала: чому то онъ хотѣвъ мати поединчій крестъ заслуги.

М о л и т в а .

Боже, Ты жизнь и воля, Всемогуций Ты! Мертвыхъ зѣ сну рабства До жита буди! Однови Твой образъ Въ братахъ Русинахъ Дай волю, дай долю Боже въ небесахъ.

Гр. Гр.

Н а п о д а т о к ѣ .

изъ Зорк.

(дальше)

— Ну, идѣть же, идѣть, порадыте ся, а заразы приходѣть, поидемо разомъ! А инво не говорѣть нѣкому, памятайте!

— Ну-ну! та вже-жъ не дитина! — и зъ тымъ я одойшовъ одъ него!

Я не йшовъ знасте по малу якъ звычайно, а гнавъ трускомъ, а такий вымъ радий, якъ щѣ нѣколи. „Ей! — гадаю собѣ, то-жъ то будѣтъ слиннѣ людямъ, якъ я поверну и розкажу имъ, кѣмъ ко заробивъ!“ Иномъ допывъ хаты, заразы прикликавъ жѣнку:

— Знаешь що, Евко, приношу тобѣ новину!

— Ну, яку-жъ тамъ?

— Та такъ и такъ, — кажу — така и така рѣчь, графляе добрый заробокъ! Станіславъ раить, деъ ту недалеко возити камѣня — одъ каждого по шѣстцѣ; а якъ звинный робѣтникъ, то и 20 вывезти можна! Не знаю — чи бхати, чи нѣ! Якъ радишь?

— Вааррр! — одзываетъ ся жѣнка. — Та ты хотѣ на цѣлый рокъ запряжи ся. та вози, а вози! Ты-жъ такого заробку, якъ свѣтъ свѣтомъ, не такъ легко подѣбати! Буде и податокъ чимъ заплатити и кунити де що до хаты!

— Правда! — скричавъ я, ажъ до гори подскочивъ, — а я у вѣчйки забуду о податку! Якъ я йшовъ въ поле, то войтъ казавъ, що за двѣ недѣлѣ треба вже нести, а якъ кто спознить, то нѣчо не даруютъ, кажутъ фантувати, що нѣдо руку попаде и за безцѣнъ продадутъ, А де-жъ бы я въ хатѣ выстаравъ ся такъ скоро о гроши!

— А видишь — каже жѣнка, — якій то панъ Станіславъ добрый! Не забуду на тебе, а такъ въ самъ разъ дае добъ таке велике спасѣ. Ну, иди-жъ йди аби кто другій не забѣгъ!

Я заразы зѣбравъ ся, зарадивъ ще, що мають робити при господарствѣ, попрашавъ ся, та йже за порѣгъ, а жѣнка завертасъ мене, чи не казавъ бы я собѣ хлѣба.

— Етъ, что тамъ буду двигати ся кажу. зѣ тлумочками! Якъ вже зароблю то куплю свѣжого хлѣба.

Жѣнка такъ само гадала, и я зновъ скоро побѣгъ до Станіслава.

Одъ него пойдяши мы вже престо до Перемышля, а за якихъ повтора години були на зельзницѣ, де насъ дождало ще кѣмъ такихъ самыхъ, якъ и я, звербованныхъ робѣтниковъ.

Уже позно ночею приѣхали мы до Хирова. Зѣ одтамъ ще порядный бувъ кусень

дороги до той будовлѣ. Я тамъ тодѣ нѣчо добре не розѣбравъ, бо було темно. Знаю лишѣ, що запровадили насъ до якогось шопы и тамъ казали переночувати, а до свѣта вже бути на ногахъ.

— Не рѣзглядаючисъ довго, де я, кинувъ ся я на якусь купу трѣсокъ, та и уже туй-туй мавъ заснути, ажъ ту коло мене щось саниуло. Мацяю — мятке. Не вно робѣтниковъ.

— Чуете чоловіче вы зѣ одки?

— Та звѣдти и звѣдти, та такі сусѣда! — повѣдае мѣнѣ онѣ.

— Вы такожъ на заробокъ?

— А-я! Та звербували ту насъ богато, але всѣхъ чомусъ ажъ въ ночи поспроваждавали!

— Нав чому? пытаю ся.

— А хто его тамъ знае? одповѣвъ вже зѣвсѣмъ сонный. Я и самъ втопленный не допытывавъ его болѣше, не допытывавъ его болѣше, подѣсунувъ кулакъ нѣдо ролу, и заснувъ якъ камѣнь.

Пробудивъ мене зѣ сну переразливый крикъ Станіслава:

— Вставай-ай!

Всѣ заворушились якъ бы пчолы въ улю; стали збирати ся, а за хвильку стояли вже передъ шопомъ.

— Отъ тотѣ камѣня будѣте возити, тамъ до будовлѣ! — каже такий самый одертохъ, якъ той нашъ Станіславъ.

Де? де? — спытавъ на передѣ стоячій робѣтникъ.

— А онѣ тамъ на той горбочокъ! Не бачите?

— То се въ тебе горбочокъ? А сконавъ бы ты, злодую!

Всѣ мы одъ разу зрозумѣли, що насъ ошукалъ препогано. Передѣ нами лежала купця величезныхъ камѣняковъ, що треба добрыхъ хлопѣвъ, абы всадити одного на тачки, а и то зѣ страхомъ, що бы тачки не погаратали ся; а будовля геть ажъ на горѣ и то добрыхъ трѣхъ стай до ней.

— Но заробивъ Федуню, по-орядный крайцаръ, нема що казати!

Бракъ патриотизму.

Въ словацкихъ гезетахъ знаходимо дописи де-котрыхъ Русинѣвъ зѣ Газлетону, котрій и до „Jednoty“ прилучили ся.

Дуже сумный сей обявъ, котрый свѣдчить: що такий Русины цѣлкомъ утратили народне почутѣ. Звертаемо отже увагу о. Мартіяка на то е просимо щобъ пригадавъ людямъ о рускомъ „Свободѣ.“ Встидати ся своего а црильплати ся кѣ чужому, — се е грѣхъ и спротивлене ся волѣ божой Его премудрости и провидѣнью.

Каждый народъ
Хотѣ-бы дикъ,
Любить родный
Ввой языкъ.

Лишень мѣжъ Русинами подиблешъ нерозважныхъ, котри до чужого таки и беруть ся:

Д О М Ъ , Л Ь О Т Ъ
НА СПРОДАЖЪ

Дѣмъ складаеся зѣ 14 станци, де знаходитъ ся салѣонъ въ котромъ 20 лѣтъ уже лайсенсъ, и теперъ провадитъ ся добрый бизнѣсъ, Зголоситисъ подѣ адресу: 182 Morgan Str. Jersey City.

Д О К Т О Р Ъ

Н. BEATTIE BROWN, M. D.,
127 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братьямъ Русинамъ изъ Юнкерсъ радико въ разѣ слабости удаваться до него.

У В А Г А .

Хотѣи приступити до „Сѣюза“ найпосылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подѣ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz

144 South Franklin Str.

Shamokin Pa.

* Звертаемо увагу всѣхъ нашихъ Русинѣвъ, що маемо на складѣ всякѣ книжки школьный буквари, читанки, одъ першой до третей класѣ. Маемо такожъ всѣмъ обществу „Качковскаго“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“

Есть те одна зѣ найкрасшихъ книжокъ до молена зѣ чотырма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „На слѣдованю Іисуса Христа“

Тѣ книжки повинни находити ся въ каждой хатѣ руского робѣтника.

Неодовга надѣдутъ розличного рода образки, образы зѣ рускими подѣписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америкѣ всякого рода
вещи церковныя и именно:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на полковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патриции, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дарохра-
нительницѣ, Пауки, лихта-
рѣ, альпаковѣ, мосяжніи, и
диновѣ. Всякіи книги цер-
ковныя, а особливо поручае о-
бразы до Иконостасѣ въ
хорошей работѣ по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоа Па, Фріляндъ
Па, Миннеаполисъ Минн. а
всѣ были совершенно удовле-
влены о чомъ ся переконати
можно.

Чувъ я що въ Америкѣ за-
брають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковныя, котрымъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, щобы съ своими по-
требами до мене удавались,
я всѣ замовляю яко Русинъ
и вашъ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣтнѣй-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталюнкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ присилати, а слибы
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на таксу, котру
треба заплатити американо-
скому конзулеви въ Вѣдні
за подтвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
силати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михаиль Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Подо зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
тренный зѣ всѣхъ шторѣвъ
во всѣ потребный товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най-
спѣшить до своего руского
штору. Особенно нашъ га-
здынь най йдутъ громадно!
Нащо Юськовъ, Шмультъ
спомогати? Идѣть до своего.

Т. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246

PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

..

Шо за Талпашъ? Звѣдикъ онъ?
— Та-жъ краинѣ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!..

..

— Шо за брында въ пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслуже якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЬ ЕВЧАКЪ

Рускій
— единый —
КОНТРАКТОРЪ
и
ВУДОВНИЧІЙ

Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне подѣ будову
есть наилучше, а работа
наитрвалыша.

Будуе мосты и дома, мае
власны конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджѣ на похороны
на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,

Недалеко Руской Церкви.

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памя-
ти крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и рѣ-
жнорѣдны напои.

Хороша сая для забавъ и
братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.
New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА

КОРАВЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на най-
лѣпшій линіи морской на
Бременъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
свой чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подо числомъ 102 Моррисъ
улицы.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходячи съ краю,
най зайдуть тамъ а будутъ
услужени по шыро руски.
Тамъ дастъ ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

І. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до
дому въ наилучшій товари
съ первой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа. не забудьте

J. TALPASZ &
J. ZYLICZ

D OLDENBURG
ПРЕДПІЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

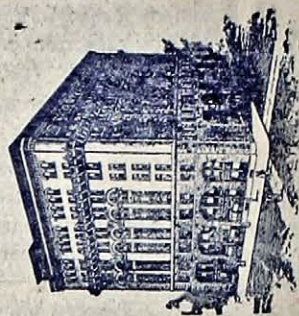
Удавайте ся въ потребѣ до
него.

KRIMMERT,

Продаю найтунше шифка-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
шомъ часѣ певно, беспечно
безъ жадного клопоту.
Кѣлько то уже людей поси-
лаю грошѣ до старого краю
и купило у мене шифкартъ,
а еще жаденъ не скажывъ
ся що му була яка хибѣ.
Поручаюсъ памяти моймъ
кранамъ остаюсъ съ глубо-
кимъ поважанемъ а не забу-
вайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваге добро познакомитисъ
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хотъ разъ,
а переконаеъ що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашего склада, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глубокимъ почтениемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEICEL

Найлѣпшій
Найтуншій
а

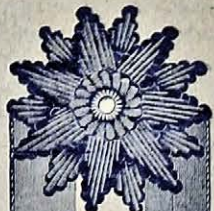
на часъ напра-
вить каждому зигарки, зи-
гары и все що въ закресъ
годинникарскій входитъ,

131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET!
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.

Поручае свой складъ винъ
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікери
по найтуншій цѣнѣ.
Незабудьте за него.

R. H. MORGAN,
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA
ФАБРИКАНТЪ

GREEK I RIM
KAT. SPOLOK

SV. AR. MICHAEL

SHEFFIELD, PA.

Прапорѣвъ (фанъ)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасоаъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едабу; чотыри и
повъ черезъ шесть и повъ
стѣль со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большіи зъ найлѣпшой мате-
ріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, Pa.

Молись, трудись, тверзись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай,
„Свободу“ читай! Русъ святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только
грѣшъ падѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центамъ! Се не забывайте!..... Буде зъ васъ!